

COLUMN

OCTROOIEN OP SOFTWARE

Oorspronkelijk gepubliceerd in *Kijk op Oost Nederland*.

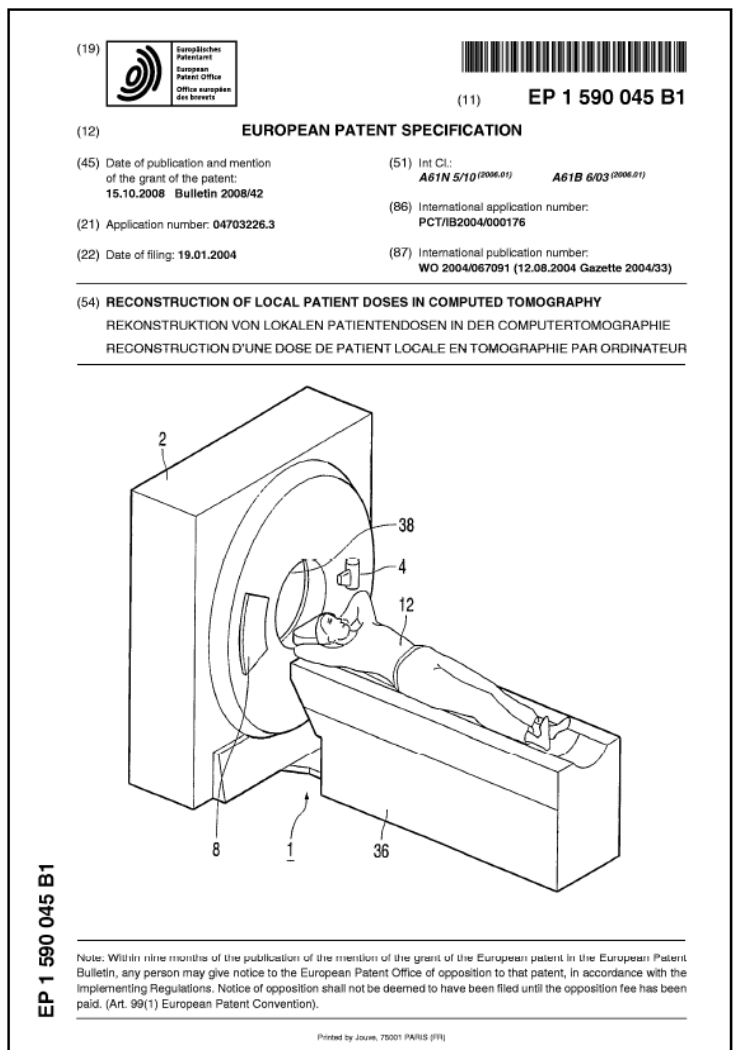
Editie April 2011

**Over octrooien op computer geïmplementeerde uitvindingen, ook wel softwareoctrooien genoemd, bestaat al lange tijd discussie. Voorstanders zoals Microsoft, Philips en TomTom willen met softwareoctrooien een sterkere bescherming voor hun uitvindingen krijgen dan het auteursrecht biedt, om zo hun marktaandeel te beschermen. Tegenstanders zijn vaak van mening dat softwareoctrooien innovatie in de weg staan, omdat het voortbouwen op een geoctrooierde uitvinding door de octrooihouders kan worden verboden.**

In Nederland en Europa zijn computerprogramma's als zodanig uitgesloten van octrooibeschermt. Een computerprogramma als zodanig zou bijvoorbeeld een algoritme zijn dat platform onafhankelijk kan worden uitgevoerd en geen direct technisch resultaat oplevert. Een combinatie van hardware en software is vaak wel octrooieerbaar. Een voorbeeld hiervan is een automotor die is voorzien van een chip voor aansturing van de verbranding van brandstof, waardoor de automotor meer vermogen kan leveren. In dit geval kan de manier van aansturen door de chip, de chip zelf, en de automotor met chip worden geoctrooierd. Mocht iemand automotoren produceren of verkopen die inbreuk maken op het octrooi, dan kan de octrooihouder beslag laten leggen op de automotoren.

Ook werkwijzen die door een computer worden geïmplementeerd en die een technisch probleem oplossen kunnen in aanmerking komen voor octrooi. Zo is er bijvoorbeeld octrooi verleend op een werkwijze om een op zich bekende CT-scanner aan te sturen zodanig dat de hoeveelheid straling uitgezonden door de CT scanner wordt geminimaliseerd (zie figuur 1). CT scanners kunnen zo worden verbeterd door de software die de aansturing

regelt bij te werken. Het octrooi biedt geen bescherming voor het programma dat de werkwijze beschrijft (zoals de broncode, die al door het auteursrecht wordt beschermd), maar wel voor de CT scanner die zo een programma uitvoert. Tegen gebruik van zo een CT scanner kan dan door de octrooihouder worden opgetreden.



Figuur 1. De met een octrooi beschermde CT-scanner

## Europa

Binnen de Europese verleningspraktijk zijn veel vragen gerezen over waaraan een computer geïmplementeerde uitvinding moet voldoen om tot een octrooi te kunnen leiden. De Grote Kamer van Beroep, het hoogste college van het Europees Octroobureau in Den Haag en München, heeft aangegeven dat de wet en de jurisprudentie al voldoende duidelijk zijn. De vragen over zulke uitvindingen zouden meer politiek dan juridisch gemotiveerd zijn en dus buiten de bevoegdheid van de Grote Kamer van Beroep liggen. Naar alle waarschijnlijkheid komt er pas meer duidelijkheid als de Europese Unie een aangepaste wetgeving doorvoert.

Dit betekent dat op dit moment een computer geïmplementeerde uitvinding in principe aan dezelfde vereisten moet voldoen als andere uitvindingen om daarop octrooi te krijgen. De uitvinding moet nieuw, inventief, en industrieel toepasbaar zijn.

## Verenigde Staten

In de Verenigde Staten bestaan enigszins afwijkende voorwaarden voor octrooibeschermtng. Deze afwijkende voorwaarden zorgen ervoor dat bescherming voor software voor een standaard computer of een methode voor bedrijfsvoering in principe niet zijn uitgesloten. Een bekend voorbeeld is de Amerikaanse octrooiaanvraag van Amazon voor 'one click shopping', waarbij een product met een enkele muisklik kan worden besteld in plaats van met een dubbelklik.

In de Amerikaanse praktijk blijkt echter dat softwaregerelateerde octrooiaanvragen door het United States Patent and Trademark Office worden afgewezen vanwege een gebrek aan inventiviteit. Bovendien worden er in de Verenigde Staten zoveel softwaregerelateerde octrooiaanvragen ingediend dat de doorlooptijd van de verleningsprocedures onaanvaardbaar lang is geworden. De gemiddelde doorlooptijd bedraagt inmiddels 6 tot 7 jaar waardoor vaak pas octrooibeschermtng wordt verkregen wanneer de betreffende software economisch niet meer inte-

ressant is. Een van de redenen voor de lange doorlooptijd is dat het vergelijken van de nieuwe uitvinding met wat er al bekend is veel tijd kost omdat de werking van software meestal niet in één oogopslag kan worden begrepen.

## Openbaarmaking in ruil voor bescherming

Het doel van octrooien, namelijk het openbaar maken van uitvindingen in ruil voor een in tijd beperkt monopolie daarop, lijkt in de voorbeelden van de CT-scanner en de automotor zijn nut te hebben. De uitvinders worden beloond voor hun werk terwijl concurrenten worden gestimuleerd om alternatieve oplossingen te bedenken.

Voor individuele uitvinders biedt dit systeem voordelen, omdat ze met een ingediende octrooiaanvraag vrijer kunnen onderhandelen met commerciële partijen; mochten de onderhandelingen op niets uitlopen dan hoeft de uitvinder niet bang te zijn dat de andere partij zijn uitvinding toch zonder toestemming gaat toepassen.

Zolang de octrooiverlenende instanties ervoor zorgen dat er geen triviale octrooien worden verleend moedigen octrooien innovatie aan. Mocht u een computer geïmplementeerde uitvinding hebben gedaan, maar geen interesse hebben in een octrooi, dan kunt u uw uitvinding geheim houden of openbaar maken. In veel gevallen is openbaarmaking de beste keuze zodat een ander geen octrooi meer kan krijgen voor uw uitvinding.

**Ir. Franklin Geurts, Drs. Barend van de Wal**